

Õiguskantsler

Andres Metsoja
Riigikogu
andres.metsoja@riigikogu.ee

Teie nr
Meie 23.09.2022 nr 10-1/221339/2204981

Austatud Riigikogu liige Andres Metsoja

Küsisite õiguskantsleri aastaülevaate tutvustamisel, kas volikogu liikmel on õigus kuuluda sama valla osavallakogusse. Tänan Teid.

Vaatasime nõunikega 1. oktoobril 2021 avaldatud [seisukoha](#) uuesti läbi. Me ei leidnud alust senist seisukohta muuta. [Audru osavalla põhimääruse](#) muutmine selliselt, et volikogu liige ei saa samaaegselt kuuluda osavallakogusse jääb [Eesti Vabariigi põhiseadusega](#) (PS) ja [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega](#) (KOKS) seatud raamidesse. Seadusega kooskõlas oleks mõistagi ka selline lahendus, kus volikogu liige ühitab oma mandaati sama valla osavallakogu liikmesusega. Selle küsimuse üle otsustab volikogu kaalutusõiguse alusel.

Osavalla või linnaosa põhimääruses osavalla- või linnaosakogu elanike esinduskogu moodustamise kord ning osavalla- või linnaosakogu esimehe valimise kord sätestatakse KOKS § 57 lõike 2 punkti 1¹ alusel. Tegemist on volikogu ainupädevuses oleva küsimusega. Audru osavalla põhimääruse § 12 lõiget 3 (osavallakogu moodustamise põhimõtted) ei saa pidada demokraatiavastaseks normiks. Selle sättega on volikogu kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigust (PS § 154 lõige 1) teostanud õiguspäraselt ja volikogusse kandideerimise õigust (PS § 156 lõige 1) ei rikuta.

Audru osavalla põhimääruse muudatus ei piira volikogu liikme mandaati õigusvastaselt. Seadus ei sätesta volikogu liikme õigust kuuluda osavallakogusse. Volikogu liige on isik, kes on osutunud valituks [kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse](#) (KOVVS) kohaselt (KOKS § 17 lõige 1). KOVVS reguleerib valla- ja linnavolikogude valimisi, mitte osavalla- ja linnaosakogude valimisi. KOKS-i ega KOVVS-i normid ei kohusta volikogu andma volikogu liikmele õigust kuuluda osavalla- või linnaosakogusse. Praktikas rakendataksegi osavallakogu moodustamisel erinevaid mudeleid.

Samuti ei eelista Audru osavalla põhimääruse kõnealune säte ühtesid volikogu liikmeid teistele. Ka teiste Pärnu linna osavaldade (Tõstamaa ja Paikuse) põhimäärustes on analoogne säte.

Osavalla- ja linnaosakogu on osavalla või linnaosa elanike esinduskogu, mis moodustatakse osavallas või linnaosas osavalla või linnaosa põhimäärusega. Osavalla- ja linnaosakogu liikmed valitakse demokraatlikkuse põhimõttel nimetatud põhimääruses sätestatud korras (KOKS § 56 lõige 2). Audru osavalla põhimääruse § 12 lõige 3 ei riku demokraatia põhimõtet.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

KOKS eristab läbivalt volikogu komisjone osavallakogudest ja linnaosakogudest. Oma volituste piires võib osavalla- või linnaosakogu üksikaktina vastu võtta otsuseid (KOKS § 57 lõige 4¹), volikogu komisjonidel õigusakti andmise õigust ei ole. Ülesande volitamine KOKS § 22 lõikes 2 tingimusel on võimalik osavalla- või linnaosakogule, mitte aga volikogu komisjonile. Volikogu liikme õigus kuuluda vähemalt ühte volikogu komisjoni (KOKS § 47 lõige 1) ei kehti osavalla-ega linnaosakogu kohta. See erisuste loetelu ei ole ammendav.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Vallo Olle 693 8445
Vallo.Olle@oiguskantsler.ee